

Lehdistötiedote
Luxemburg, 21. kesäkuuta 2021

EU:n maatalousmenot eivät ole tehneet maanviljelystä ympäristöystävällisempää

Ilmastotoimiin kohdistetut EU:n maatalousmenot eivät ole vähentäneet maanviljelyn kasvihuonekaasupäästöjä, todetaan Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa. Vuosina 2014–2020 yli neljännes kaikista EU:n maatalousmenoista – siis yli 100 miljardia euroa – oli korvamerkitty ilmastonmuutoksen torjuntaan. Silti maatalouden kasvihuonekaasupäästöt eivät ole vähentyneet vuoden 2010 jälkeen. Tämä johtuu siitä, että useimmat toimenpiteet, joita yhteisestä maatalouspolitiikasta (YMP) tuetaan, kykenevät hillitsemään ilmastonmuutosta vain vähän. YMP ei myöskään kannusta sellaisten ilmastoystävällisten käytäntöjen käyttöönottoon, jotka olisivat vaikuttavia.

”EU:n asema sellaisissa maatalousalan toimissa, joilla hillitään ilmastonmuutosta, on ratkaisevan tärkeä, sillä EU asettaa ympäristönormeja ja yhteisrahoittaa suurinta osaa jäsenvaltioiden maatalousmenoista”, sanoo kertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Viorel Ștefan. *”Me uskomme, että havaintomme tulevat olemaan hyödyllisiä, kun otetaan huomioon, että EU:n tavoitteena on ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. Uuden YMP:n olisi keskityttävä entistä tarmokkaammin maatalouden päästöjen vähentämiseen, ja kun arvioidaan YMP:n myötävaikutusta ilmastonmuutoksen hillitsemiseen, olisi harjoitettava suurempaa tilivelvollisuutta ja avoimuutta.”*

Tarkastajat selvittivät, tuettiin vuosien 2014–2020 YMP:stä sellaisia ilmastonmuutoksen hillintäkäytäntöjä, joilla voitiin vähentää kasvihuonekaasupäästöjä. Kyseiset päästöt olivat peräisin kolmesta keskeisestä lähteestä: karjasta, kemiallisista lannoitteista ja lannasta sekä maankäytöstä (viljelysmaa ja nurmi). Tarkastajat analysoivat myös sitä, kannustiko kauden 2014–2020 YMP vaikuttavien hillintäkäytäntöjen käyttöönottoon paremmin kuin kauden 2007–2013 YMP.

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Karjasta aiheutuvien päästöjen osuus maatalouden päästöistä on noin puolet, eivätkä karjan päästöt ole vähentyneet vuoden 2010 jälkeen. Nämä päästöt ovat suorassa yhteydessä karjan määrään, ja niistä kaksi kolmasosaa aiheutuu nautakarjasta. Karjasta aiheutuvien päästöjen osuus kasvaa edelleen, jos huomioon otetaan rehuntuotannon (mukaan lukien tuontirehun) päästöt. YMP:n avulla ei kuitenkaan pyritä rajoittamaan eläinten määrää, eikä sillä kannusteta vähentämään sitä. YMP:n markkinatoimenpiteisiin kuuluu eläintuotteiden menekin edistäminen, eikä kyseisten tuotteiden kulutus olekaan vähentynyt vuoden 2014 jälkeen. Tällä tavoin kasvihuonekaasupäästöjen määrää paremminkin pidetään yllä kuin vähennetään.

Kemiallisista lannoitteista ja lannasta aiheutuvat päästöt, joiden osuus maatalouden päästöistä on lähes kolmannes, lisääntyivät vuosina 2010–2018. YMP:stä on tuettu luonnonmukaisen maatalouden ja palkoviljojen viljelyn kaltaisia käytäntöjä, joilla voidaan vähentää lannoitteiden käyttöä. Näiden käytäntöjen vaikutus kasvihuonekaasupäästöihin on kuitenkin epäselvä, toteavat tarkastajat. Sen sijaan sellaiset käytännöt, jotka ovat todistetusti vaikuttavampia, saivat vain vähän rahoitusta. Yksi tällaisista käytännöistä on täsmäviljely, jossa lannoitteen käyttö sovitetaan viljelykasvien tarpeisiin.

YMP:stä tuetaan ilmastoa vahingoittavia käytäntöjä esimerkiksi suorittamalla maksuja viljelijöille, jotka viljelevät kuivattuja turvemaita. Näiden maa-alojen osuus EU:n viljelysmaista on vähemmän kuin kaksi prosenttia, mutta niiden osuus EU:n maatalouden kasvihuonekaasupäästöistä on 20 prosenttia. Maaseudun kehittämiseen kohdistettuja varoja olisi voitu käyttää näiden turvemaiden ennallistamiseen, mutta tätä tehtiin vain harvoin. YMP-tuki hiilen sitomistoimenpiteille, kuten metsitykselle, peltometsäviljelylle ja viljelysmaan muuttamiselle nurmeksi, ei ole suurentunut verrattuna kauteen 2007–2013. EU:n lainsäädännössä ei tällä hetkellä sovelleta saastuttaja maksaa -periaatetta maatalouden kasvihuonekaasupäästöihin.

Tarkastajat toteavat myös, että vaikka EU:n ilmastotavoitteet olivat kunnianhimoisempia, täydentäviin ehtoihin liittyvät säännöt ja maaseudun kehittämistoimenpiteet muuttuivat edelliseen kauteen verrattuna vain vähän. Vaikka viherryttämisjärjestelmän oli määrä parantaa YMP:n ympäristötehokkuutta, se ei kannustanut viljelijöitä omaksumaankin vaikuttavia ympäristöystävällisiä käytäntöjä ja sen vaikutus ilmastoon on ollut häviävän pieni.

Taustaa

Elintarviketuotannon osuus maailmanlaajuisista kasvihuonekaasupäästöistä on 26 prosenttia, josta suurin osa on peräisin maataloudesta, erityisesti karjankasvatusalalta.

EU:ssa neuvotellaan parhaillaan YMP:stä vuosille 2021–2027, ja kyseisen toimintapolitiikan rahoitus tulee olemaan noin 387 miljardia euroa. Kun uusista säännöistä on sovittu, jäsenvaltiot panevat ne täytäntöön YMP:n strategiasuunnitelmilla, jotka laaditaan kansallisella tasolla ja joita Euroopan komissio seuraa. Tämänhetkisten sääntöjen mukaan kukin jäsenvaltio päättää, pyrkiikö sen maatalousala vähentämään päästöjään vai ei.

Erityiskertomus 16/2021 *Yhteinen maatalouspolitiikka ja ilmasto – Puolet EU:n ilmastomenoista kohdistuu maatalouteen, mutta maatilojen päästöt eivät vähene* löytyy Euroopan tilintarkastustuomioistuimen verkkosivustolta (eca.europa.eu).

Lehdistö – yhteydenotot

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lehdistöpalvelu: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 551 502